

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет: *історія та права*

Кафедра: *філософія та політології*

ПОЛІТОЛОГІЯ

СИЛАБУС

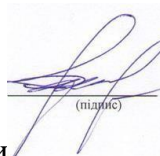
2019–2020 навчальний рік

Силабус це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмету, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Силабус розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного рівня та згідно з навчальним робочим навчальним планом, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри філософії та політології.

Протокол від «30» серпня 2019 року №1

Харченко Ю.В.
(підпис)

Завідувачка кафедри

Розробники: старший викладач кафедри філософії та політології
кандидат історичних наук Сичик Катерина Борисівна.

1. Ел.адреса: k.b.sychuk@cuspu.edu.ua

2. Опис навчальної дисципліни: **Політологія**

Спеціальність:	<i>Всі спеціальності</i>
Освітньо-професійна програма:	<i>Всі спеціальності</i>
Рівень вищої освіти:	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Форма навчання:	<i>Денна</i>
Курс:	II
Семестр:	IV

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	<i>Вибіркова</i>
Блоків – 1	
Загальна кількість годин – 90	
Тижневих годин для денної форми навчання	
Лекції	<i>18 год</i>
Практичні, семінарські	<i>16 год.</i>
Лабораторні	<i>непередбачено</i>
Самостійна робота	<i>56 год.</i>
Вид підсумкового контролю:	<i>Залік</i>
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами	<i>Історія України, всесвітня історія, філософія.</i>

3-4. Мета завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення даного курсу формування уявлення про політику як організаційну, регулятивну і контрольну сферу життя суспільства, в межах якої здійснюється соціальна діяльність, спрямована, головним чином, на досягнення, утримання й реалізацію влади індивідуумами й соціальними групами задля здійснення запитів і потреб.

Завдання:

- визначити місце політології в системі соціально-гуманітарних дисциплін;
- сформувавши знання про політику як цілісний складний організаційно-саморегулюючий механізм, постійно і невпинно взаємодіючий з навколишнім середовищем;
- закласти засади розуміння причин її виникнення, сутності та проявів у різних історичних формах;
- сприяти виявленню, формулюванню й поясненню законів світу політики, його компонентів, зокрема, надання інформації про політико-ідеологічні та науково-теоретичні погляди, ідеї, доктрини, що визначають сутність політичних намірів та дій, про архітектуру та спосіб організації політичних систем, про політичні інститути владного характеру, про політичну активність, участь та діяльність суб'єктів політичного процесу в суспільстві, про громадянське суспільство і місце в суспільстві.

Згідно з вимогами освітньо-

професійної програми у студента мають бути сформовані **компетентності:**

знати:

- основні теоретичні підходи до трактування політики, предмет і об'єкт політології, а також різні групи методів, які застосовують політична наука у своїх дослідженнях;
- базові положення та елементи в межах системного аналізу політики; ознаки та функції держави як головного інституту політичної системи;
- особливості політичної влади, а також специфіку її реалізації за різних політичних режимів;
- існуючі системи формування елітарних класів, теорії лідерства;
- роль політичних партій та партійних систем, виборів і виборчих систем у житті;
- специфіку прийняття політичних рішень.

вміти:

- використовувати сучасну методологію аналізу політики, а також визначати, який метод політичних досліджень є найоптимальнішим і найсприятливішим для інтерпретації конкретних політичних явищ чи процесів;
- аналізувати політичні, партійні та виборчі системи сучасних країн;
- орієнтуватися в формах держави, знати основні складові політичного лідерства та існуючі елітарні концепції;

- формувати власну думку щодо особливостей національних та міжнародних політичних процесів, мати уявлення про місце та статус України в сучасному політичному світі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати професійні проблеми та спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів психолого-педагогічних, географічних та історичних наук, характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній (базовій) середній школі; застосовувати інноваційні технології в роботі, критично та творчо мислити.

Загальних компетентностей:

Системні компетентності:

ЗК1 – базові знання з дисциплін соціально-гуманітарної підготовки в обсязі, необхідному для засвоєння фахових дисциплін та професійної діяльності вчителя.

ЗК4 – здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, набувати соціальні навички (softskills), спеціалізовані концептуальні знання в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, усвідомлення можливості навчання впродовж життя.

Інструментальні компетентності:

ЗК8 – здатність до прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

Міжособистісні компетентності:

ЗК12 – здатність діяти на засадах етичних міркувань (мотивів), дотримуватися гендерної рівності, позитивно ставитися до представників інших культур, застосовувати соціальні навички (softskills)

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Знання і розуміння

Студент:

ПРН7 – володіє базовими знаннями з дисциплін суспільно-гуманітарної підготовки, оцінює і прогнозує політичні, економічні, соціальні, культурні процеси та явища.

ПРН24 – розуміє значення культури як форми людського існування, цінує різноманіття та мультикультурність світу і керується у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу, співробітництва та гендерної рівності.

5. Тематичний план навчальної дисципліни

	Назив тем	Кількість годин		
		лекції	семінари	сам.роб.
РОЗДІЛІ. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПОЛІТОЛОГІЇ				
Тема 1	Предмет і метод політичної науки.	2	0	6

Тема2.	Основні етапи становлення і розвитку соціально-політичних теорій.	2	2	4
Тема3.	Становлення і розвиток політичних дій в Україні.	2	0	4
РОЗДІЛІІ. ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ СУСПІЛЬСТВА, ЙОГО ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ				
Тема4.	Політика як суспільне явище. Політична, державна влада в сучасному суспільстві.	2	2	4
Тема5.	Демократія як спосіб організації політичного життя суспільства.	2	2	4
РОЗДІЛІІІ. ПОЛІТИЧНІ СИСТЕМИ ТА ІНСТИТУТИ				
Тема6.	Політична система суспільства, основні закономірності її розвитку.	2	0	4
Тема7.	Держава-політична форма організації суспільства.	0	2	6
Тема8.	Політичні партії та громадські об'єднання.	2	2	4
Тема9.	Політична свідомість і політична культура.	0	2	4
РОЗДІЛІVІ. ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ І СУСПІЛЬНИЙ ПРОГРЕС				
Тема10.	Нації і національні відносини як об'єкт політики.	0	2	4
Тема11.	Політичні доктрини сучасності і політичне прогнозування.	2	0	6
Тема12.	Міжнародна політика і її роль у вирішенні глобальних проблем.	2	2	6
		18	16	56
РАЗОМ ГОДИН			90	

6. Література для вивчення дисципліни

Основна:

1. Бакарджиев Я. В. Государственная и политическая власть: вопросы соотношения / Я. Бакарджиев // Вестник Омского университета. – 2011. – № 3 (28). – С. 45–49.
2. Політологія: Підручник / Заред. О. Бабкіної, В. Горбатенка. – К.: ВЦ «Академія», 2006. – 568 с.
3. Таагепера Р., Шугарт М. Описание избирательных систем / Р. Таагепера, М. Шугарт // Полис. – 1997 г. – № 3. – С. 114–136. – Режим доступа до інформації: <http://pavroz.ru/dov/taageperaandmatthew.pdf>

4. Шведа Ю.Р. Теорія політичних партій і партійних систем: Навч. Посібник /Ю.Шведа.–Львів:Тріада плюс,2004.–528с.
5. ШляхтунП.П.Політологія.Теоріятаісторіяполітичноїнауки/П . Шляхтун.– К.:Либідь,2002.–472с.

Додаткова література:

1. Кретов Б. И. Современные западные концепции лидерства / Б. Кретов //Социально-гуманитарныезнания.–2000.–№4.
2. КудряшоваЕ.В.Лидерилидерство:Исследованиелидерствавсовременнойзападнойобщественно-политическоймысли/Е.Кудряшова.–Архангельск,1996.–226с.
3. МельниченкоВ.Виборчісистемиусвітовоїполітичнійпрактиці/В.Мельниченко//Віче.–1997р.–№3.–С.74-88.
4. ПримушМ. Політичні партії та їх фінансова діяльність / М. Примуш // *Нова політика*. –2000.–№2
5. Юкласова А.В. Типология политического режима [Электронный ресурс]/ А.Юкласова.–2014.–Режимдоступу:<https://cyberleninka.ru/article/v/tipologiya-politicheskogo-rezhima>

7. Політика виставлення балів

Форми участі студентів у освітньому процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання; усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає, рецензія на виступ; участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- аналіз джерельної та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань.

Критеріями оцінки за усну відповідь:

- повнотарозкриттяпитання;
- логікавикладання,культурамови;смц
- ~~інста~~переконаність;
- використанняосновноїтадодатковоїлітератури;
- аналітичніміркування,умінняробитипорівняння,висновки;

завиконання письмових завдань:

- повнотарозкриттяпитання;
- цілісність,системність,логічність,умінняформулювативисновки;аураіформлення
- письмовоїроботи.

роботу;

-
-
-

кладача: обов'язки викладача

и зня активність під час семінарських занять;
м самостійно а с в о є ч а с н о в и к о н у в а т и с а м о с т і й н у р о б о т у т а к о н т
о р о л ь н у

г
и заняття, що були пропущені, або до яких студент не був підготовлений

в
и

відпрацьовувати в дні консультацій викладача.

Неприпустимо:

Порушення академічної доброчесності здобувачами, а саме: академічний плагіат, самоплатіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами передбачає: посилання на джерела інформації, уразі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права.

У разі порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства, зокрема можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо); повторне проходження відповідного о с в і т н ь о г о компонента освітньої програми; позбавлення академічної стипендії; відрахування із закладу освіти.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми модуля на **семінарському занятті** – **5 балів**:

• **45 б** - здобувач повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить покликання на потрібну літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Здобувач робить висновки висловлює гіпотези, дискутує.

• **25-36 б** - здобувач засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Незавжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чинеточностей.

• **15-20 б** - здобувач засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок.

• **0-5 б**

16. здобувач не певно переказує матеріал, не завжди вправно ілюструє його, під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок.

10 балів ставиться студентові, який старанно працював у **продовжзанять**, виконував вправи, залучався до колективних обговорень тощо.

15 балів здобувач може отримати за написання есе з визначених тем, за умов демонстрації достатнього рівня опанування основних положень з обраної тематики, зн

ання відповідної літератури, вміння аналізувати матеріал, робити узагальнення та самостійно висновки.

15 балів здобувач може отримати за результатами підсумкового тестування, яке проводиться після розгляду усіх тем, передбачених навчальною програмою.

Студент, який не з'явився на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не має **поточних оцінок**, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені теми заняття, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

8. Підсумковий (семестровий) контроль

З дисципліни «Політологія» передбачена така форма семестрового контролю, як **залік**, який проводиться наприкінці семестру.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів по тематичному контролю. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру.

Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з дисципліни (набрали не менше 60% від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах та дворівневою шкалою «зараховано», «незараховано», за шкалою ECTS заноситься у відомість обліку успішності, залікову книжку студента. Заповнена та оформлена відомість обліку успішності повертається у деканат у визначений термін особисто викладачем. У випадку отримання менше 60 балів (FX, F) за результатами семестрового контролю, студент обов'язково здійснює перекладання для ліквідації академічної заборгованості.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	Самостійна робота студента	Есе	Тестування	Підсумок
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	15	15	100

T1, T2... T12 – теми розділів.

Шкала оцінювання: національна ECTS

Сума балів за всі види навчання	Оцінка AECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	F	незадовільно зможливо повторного складання	незараховано зможливо повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Орієнтовні теми семестрового навчального курсу дисципліни «Політологія»:

1. Роль політики в житті сучасного суспільства;
2. Прав людини як критерій гуманістичної політики;
3. Вклад М. Вебера в розвиток світової політичної думки;
4. Національно-політична доктрина М. Грушевського;
5. Українська держава і політична еліта по В. Липинському;
6. Ресурси політичної влади та способи її використання;
7. Організація політичної влади в Україні;
8. Демократія в політичному житті сучасного суспільства;
9. Тоталітаризм в сучасному світі: витоки, риси, особливості;
10. Фашизм і нефашизм;

11. Державата громадянське суспільство;
12. Правова і соціальна держава;
13. Перспективи формування правової держави в Україні;
14. Тенденції розвитку політичних партій в сучасному світі;
15. Виборчі та партійні системи;
16. Роль партійної системи в функціонуванні політичної влади;
17. Політичний тероризм в сучасному світі;
18. Жінки в політиці;
19. Специфіка формування політичної еліти в Україні;
20. Особливості молодіжної політичної субкультури;
21. Специфічні проблеми багатонаціональної держави.

11. Питання до заліку:

1. Предмет політології, її основні закономірності та категорії;
2. Методика функції політичної науки;
3. Політична думка стародавнього Сходу;
4. Політична думка стародавнього Заходу;
5. Середньовічні релігійно-політичні концепції;
6. Політичні вчення часи буржуазних революцій;
7. Плюралізм політичних концепцій XIX–першої половини XX ст.;
8. Розвиток політичних ідей мислителями Київської Русі;
9. П. Орлик та його конституція;
10. Політична думка Кирило-Мефодіївського товариства;
11. Політичні ідеї М. Драгоманова;
12. Політика як суспільне явище. Види політики;
13. Місце політики в суспільно-життєвій взаємодії з іншими сферами суспільного життя;
14. Сутність політичного життя як частини соціального життя, його структура;
15. Конструктивні і деструктивні фактори політичного розвитку України;
16. Передумови виникнення демократії і її історичні типи;
17. Демократія – форма державно-політичної організації життя суспільства;
18. Права, свободи та обов'язки громадян України;
19. Власть як суспільне явище. Сутність політичної влади та її джерела;
20. Державна влада: сутність та основні ознаки;
21. Політична система, як механізм реалізації влади: загальна характеристика;
22. Структура політичної системи суспільства. Особливості формування політичної системи України;
23. Функції політичної системи суспільства;
24. Походження і сутність держави, основні її ознаки;
25. Форми і типи держави;
26. Президентська та парламентська республіка: загальна характеристика;
27. Правова держава і перспективи її становлення в Україні;
28. Взаємодія законодавчої, виконавчої і судової влади у демократичному суспільстві. Проблема розподілу влади в Україні;
29. Політичні партії як інститут політичної системи;
30. Класифікація сучасних партійних систем. Шляхи формування багатопартійності в Україні.

31. Основні політичні партії України, аналіз їх програм;
32. Місце та роль рухів громадських організацій у політичному житті суспільства;
33. Суспільні рухи: характер, типологія;
34. Громадські організації: цілі, створення та функції;
35. Політична свідомість: сутність, рівні, види;
36. Ідеологія й політична теорія;
37. Основні компоненти політичної культури, її історичні типи;
38. Шляхи становлення і розвитку сучасної політичної культури українського суспільства;
39. Сутність соціальної політики, специфіка її формування в сучасних умовах України;
40. Національні відносини і національна держава: політика України;
41. Інтернаціоналізм і націоналізм як принципи дій у національній сфері;
42. Політика як регулятор демографічних процесів. Суб'єкти і об'єкти демографічної політики;
43. Взаємозв'язок демографічної і соціальної політики;
44. Системи міжнародних відносин та її елементи;
45. Поняття й типологія політичних режимів;
46. Тоталітарний політичний режим. Критерії тоталітарного синдрому;
47. Авторитарний політичний режим;
48. Проблеми становлення демократичного режиму в Україні;
49. Сутність та основні риси громадянського суспільства;
50. Зовнішня політика: суть, функції;
51. Місце та роль незалежної України в системі сучасних міжнародних відносин;
52. Глобальні проблеми людства і роль політики в їх вирішенні;
53. Політичне прогнозування, його суть, зміст і завдання;
54. Соціальна – політична ситуація в Україні: загальна характеристика;
55. Громадянське суспільство і держава;
56. Політична концепція консерватизму;
57. Лібералізм та неолібералізм як політичні течії;
58. Соціалістичні політичні течії;
59. Політична доктрина анархізму;
60. Політична доктрина фашизму.